

Κείμενο

Τηλεόραση και πολιτισμός

Μύδροι¹ εξαπολύονται τον τελευταίο καιρό κατά της ελληνικής ιδιωτικής τηλεόρασης, με αφορμή τις τουρκικές σειρές που καθημερινά παρελαύνουν στις οθόνες μας. Από τον Μουράτ στην Ασί και απ' εκεί στον Σουλεϊμάν τον Μεγαλοπρεπή και πάει λέγοντας ...

Ως συνήθως, στη χώρα που αιώνες πριν γέννησε το μέτρο χάνουμε το μέτρο αιώνες μετά. Πράγματι η τηλεόραση αποτελεί έναν ευανάγνωστο δείκτη πολιτισμού. Πράγματι οι τηλεοπτικές παραγωγές, ιδιαίτερα οι καθημερινές, μπορούν να **επιφέρουν** αυτό που αποκαλούμε πολιτισμική **αλλοτρίωση**, ξενομανία κ.λ.π. Πράγματι η ελληνική τηλεόραση, ακόμα και η ιδιωτική, που σέβεται τον ρόλο και το κοινό της, οφείλει να υποστηρίξει ελληνικές παραγωγές, δείγματα πολιτιστικά της δικής μας **κουλτούρας**, που θα αποτελέσουν και καταπίστευμα² για το μέλλον.

Από τις παραπάνω διαπιστώσεις, όμως, έως τη δαιμονοποίηση των τουρκικών σίριαλ υπάρχει μεγάλη απόσταση, που διανύεται αυθαίρετα και, μετά από πολλά λογικά χάσματα, οδηγούμαστε στο «συμπέρασμα» του αφελληνισμού. Πρώτον, διότι η τηλεόραση αποτελεί περισσότερο αντανάκλαση του πολιτισμού μας και λιγότερο γενεσιουργό αιτία. Σίγουρα και η ίδια, με τη δυναμική της εικόνας που διαθέτει, **μεταβάλλεται** προοδευτικά από αιτιατό³ σε αίτιο πολιτισμικής αλλοτρίωσης. Δεν αντανakλά δηλαδή μόνο τον πολιτισμό μας, αλλά και τον διαμορφώνει.

Όμως δε φταίει αυτή, που πολλοί νέοι σήμερα συγγέουν στο μυαλό τους την ελληνική επανάσταση με τον ελληνοϊταλικό πόλεμο. Ακόμα, δε φταίει η τηλεόραση για το γεγονός ότι οι Νεοέλληνες μετά την απελευθέρωσή τους από τον τουρκικό ζυγό πέταξαν στα σκουπίδια, ούτε καν στην ανακύκλωση, τις λαϊκές τους παραδόσεις, τα λαϊκά τραγούδια, την παραδοσιακή αρχιτεκτονική τους και τόσα άλλα πολύτιμα δείγματα ενός πολιτισμού που άνθισε σε αντίξοες συνθήκες, στο όνομα ενός άκριτου και άναρχου εξευρωπαϊσμού. Για όλα τα παραπάνω δεν ευθύνονται τα τουρκικά σίριαλ ...

Εξάλλου, η ξενομανία μας δεν είναι φαινόμενο τωρινό, αφού ξένες τηλεοπτικές σειρές και παραγωγές ή φτηνές απομιμήσεις τους μας συντροφεύουν εδώ και δεκαετίες, και οι οποίες δεν είναι τουρκικής προέλευσης. Παράλληλα, οι χολιγουντιανές ταινίες μονοπωλούν σχεδόν τις κινηματογραφικές μας προτιμήσεις, αποτελώντας **οχήματα** γλώσσας, αξιών, μόδας, πολιτισμού. Για πολλά χρόνια,

¹ μύδρος: οβίδα κανονιού/(μεταφορικά) έντονη κριτική, κατηγορίες εναντίον κάποιου

² καταπίστευμα: αγαθό που εμπιστευόμαστε σε κάποιον για να το διατηρήσει στο μέλλον

³ αιτιατό: το αποτέλεσμα που δημιουργείται από μια αιτία

επίσης, οι Έλληνες παρακολουθούσαν κατά δεκάδες τις κατά τα άλλα συμπαθέστατες λατινοαμερικές σαπουνόπερες⁴.

Τέλος, είναι αλήθεια ότι η ιδιωτική κυρίως τηλεόραση ευθύνεται για τη στήριξη της εγχώριας τηλεοπτικής παραγωγής. Ωστόσο, η επιλογή αυτή δεν είναι μονόδρομος. Μέρος της ευθύνης χρειάζεται να αναλάβουν και οι παραγωγοί, οι οποίοι καταφεύγουν στην εύκολη λύση της αντιγραφής ξενικών προτύπων, αλλά και το κοινό. Το τελευταίο, ενώ διαμαρτύρεται για τις τουρκικές σειρές, τις επιβραβεύει με υψηλές τηλεθεάσεις.

Συνεπώς, μια ελληνική τηλεόραση, με όλη τη σημασία της λέξης, απαιτεί συλλογική προσπάθεια και διάθεση, για να παράγει αυτό που λέμε πολιτισμό. Απαιτεί ειλικρινή παραδοχή των ημαρτημένων, αυτεπίγνωση και όχι ανέξοδη και εύκολη κριτική κατά πάντων. Οι Άγγλοι ετοιμάζονται να εισάγουν τα αρχαία ελληνικά ως βασικό μάθημα στα σχολεία τους. Λέτε να αποφάσισαν να «παραδώσουν γη και ύδωρ» στο λαμπρό, ομολογουμένως, ελληνικό πολιτισμό;

Γ. Λιάπτης, εφημ. *Το Βήμα*, 30.11.2012 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 80-100 λέξεις.

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Ποια φαινόμενα, κατά τον συγγραφέα, αποδεικνύουν την πολιτισμική αλλοτρίωση των Νεοελλήνων; (60-80 λέξεις).

(μονάδες 10)

B2. α. Πώς επιτυγχάνεται η συνοχή ανάμεσα στην έκτη (Τέλος...τηλεθεάσεις) και την έβδομη (Συνεπώς...ελληνικό πολιτισμό;) παράγραφο του κειμένου;

(μονάδες 4)

B2. β. Ποια σχέση συνοχής σηματοδοτεί η διαρθρωτική λέξη;

(μονάδες 1)

⁴σαπουνόπερα: μειωτικός χαρακτηρισμός που αναφέρεται σε αισθηματική τηλεοπτική σειρά με μεγάλο αριθμό επεισοδίων και με μελοδραματικό συνήθως περιεχόμενο

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. α. Να γράψετε μία συνώνυμη ή σημασιολογικά ισοδύναμη λέξη για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου με την **έντονη γραφή**, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία τους στο κείμενο: **επιφέρουν, αλλοτρίωση, κουλτούρας, μεταβάλλεται, οχήματα.**

(μονάδες 5)

Γ1. β. Να δημιουργήσετε μία πρόταση για καθεμιά από τις συνώνυμες ή σημασιολογικά ισοδύναμες λέξεις που επιλέξατε, έτσι ώστε να γίνεται φανερή η σημασία τους (μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο ως προς την πτώση, τον αριθμό, το πρόσωπο κ.λ.π.).

(μονάδες 5)

Γ2. Να εντοπίσετε στο κείμενο και να γράψετε πέντε περιπτώσεις μεταφορικής/συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας.

(μονάδες 5)